

Προσέγγιση

ΜΗΝΙΑΙΑ ΕΝΗΜΕΡΩΤΙΚΗ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΤΟΥ ΚΕΝΤΡΟΥ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

ΤΕΥΧΟΣ 18/ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2011

Αντί σημειώματος του εκδότη...

Πώς να γράψει κανείς editorial, όταν ο φιλαράκος ο Σωτήρης μας δίνει αυτή την τιμή και την υπέρτατη χαρά να καταθέσει τις παρακάτω σκέψεις του! Σε ευχαριστούμε και εμείς Σωτήρη για αυτά που μας έμαθες και εσύ και η υπέροχη οικογένειά σου!

Μια ανοιχτή πόρτα και μία ζεστή αγκαλιά είναι όλα όσα έχουμε να σου προσφέρουμε για όποτε τη χρειάζεσαι! Και ναι! Δεν το βάζουμε ποτέ κάτω!

**Να έχεις και εσύ και όλος ο κόσμος
Καλό Πάσχα!**

Σε αυτό το τεύχος

Αντί σημειώματος του εκδότη....	1
Άρθρα	2-4
Η στήλη του παιδιού	5-8

Ειδικά σημεία ενδιαφέροντος

«Τότε ήμουν 5 χρονών,
τώρα είμαι 17 ετών»

«Μαθησιακές δυσκολίες-
Δυσλεξία»

Παιχνίδι και ελεύθερος
χρόνος

Πάσχα και δημιουργικές
δραστηριότητες

Τί κάνουμε το Πάσχα;

Πού θα πάμε το Πάσχα;

Συνταγή αυγών

Τί να κάνετε για να μην
φοβάστε τα βεγγαλικά

Τριήμερη εκδρομή

Δίκαιο-Αδικο

«Τότε ήμουν 5 χρονών, τώρα είμαι 17 ετών»

Η ιστορία μου ξεκινάει το 1999 όταν ήμουν ένας μπέμπης 5 χρονών. Στα 5 μου χρόνια είχα πολλές δυσκολίες, όπως: φοβόμουν τα μπουμπουνητά, τις βροντές, τις αστραπές, τα μπαλόνια και τα δυναμιτάκια. Ο φόβος μου τότε δε με άφηνε ήσυχο και με ακολουθούσε συνεχώς όπου και αν ήμουν, είτε στο σπίτι είτε στο σχολείο, στις προπονήσεις όπου έπαιζα μπάσκετ, στις βραδινές εξόδους με τους γονείς μου και με τη νονά και το νονό μου όταν είχαμε χρόνο για να βγούμε έξω. Όταν άρχισα να μεγαλώνω κατάλαβα ότι έπρεπε και εγώ να βάλω στόχους στη ζωή μου, ώστε να ξεπεράσω τους φόβους που είχα και διάφορα άλλα προβλήματα. Όμως δεν είχα μόνο το φόβο, είχα και έλλειψη χιούμορ, δηλαδή ό,τι μου έλεγε κάποιος για αστείο εγώ το έπαιρνα στα σοβαρά και μ' έπιανε θυμός και έκανα τους άλλους να έχουν άλλα συναισθήματα για μένα, όπως θυμό, τιμωρία, αποδοκιμασία. Άλλο πρόβλημα για μένα ήταν να ξεχωρίσω τα συναισθήματα που είχα εγώ από την πλευρά μου γιατί ήμουν ορμητικός, φώναζα, γρινιάζα και το αποτέλεσμα ήταν ότι τα μπερδεύα όλα μαζί και μετά δεν μπορούσα να τα ξεχωρίσω γιατί έγιναν όλα μαζί ένας γόρδιος δεσμός. Μια άλλη δυσκολία που είχα ήταν να κατανοήσω λέξεις, φράσεις ή παροιμίες οι οποίες με δυσκόλευαν και δεν μπορούσα να βρω το νόημά τους και με έφερνε σε δύσκολη θέση. Η μεγαλύτερη δυσκολία ήταν στο να αναζητήσω μια κοπέλα που θα ήθελα να τη γνωρίσω και ήμουν λίγο ντροπαλός και δίσταζα να την κοιτάω στα μάτια. Έτσι λοιπόν έβαλα στόχους για την ερωτική μου φύση, έμαθα πράγματα μέσα από βιβλία και από συζήτηση και νοιώθω πληροφορημένος. Το πιο σημαντικό όμως από όλα τα 12 χρόνια ήταν να μην το βάζω ποτέ κάτω και να συνεχίζω τη ζωή μου με αισιοδοξία».

Σωτήρης, 17 ετών

Ειδικές Μαθησιακές Δυσκολίες - Δυσλεξία: Πώς μπορούμε να καταλάβουμε αν το παιδί μας χρειάζεται να παραπεμφθεί για αξιολόγηση

Φωτιάδου Ντέμη, Ψυχολόγος, Ψυχοπαιδαγωγικό Τμήμα ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ

Οι περισσότερες έρευνες για τις μαθησιακές δυσκολίες επικεντρώνονται στη δυσλεξία. Παρακάτω παρουσιάζονται σύμφωνα με μελέτες τα λάθη που κάνουν τα παιδιά με δυσλεξία.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΣΤΗΝ ΑΝΑΓΝΩΣΗ

Τι είναι η ανάγνωση;

Η μετάφραση ή αποκωδικοποίηση του γραπτού κώδικα και η μετατροπή του σε φωνολογικό κώδικα. Για την ολοκληρωμένη διεκπεραίωση της ανάγνωσης απαιτούνται ΔΥΟ βασικές, ανεξάρτητες αλλά και αλληλοσχετιζόμενες γνωστικές λειτουργίες: η **αποκωδικοποίηση και η κατανόηση**.

Η **αποκωδικοποίηση** του γραπτού λόγου είναι μία γνωστική λειτουργία που περιλαμβάνει την αναγνώριση των γραπτών συμβόλων που αποτελούν το γραπτό κώδικα, καθώς και τη μετάφραση τους σε φωνολογική παράσταση. Πιο απλά, το παιδί αναγνωρίζει τα γράμματα και είναι σε θέση να τα μετατρέψει σε ήχους, να διαβάσει δηλαδή αυτό ακριβώς που βλέπει.

Η **κατανόηση** είναι η δεύτερη απαραίτητη γνωστική λειτουργία που συντελεί στην ολοκλήρωση της διαδικασίας της ανάγνωσης. Για να επιτευχθεί η κατανόηση, απαιτείται η πρόσβαση στη σημασιολογική μνήμη και η ανάσυρση της σημασίας της λέξης, σύμφωνα με τον Πόρτποδα (2002).

Δηλαδή ο αναγνώστης, αφού δει τη λέξη γραμμένη και αναλύσει τα μορφολογικά χαρακτηριστικά της, ανατρέχει στο "οπτικό του λεξικό", δηλ. στη μνήμη του, και εφόσον η λέξη έχει καταγραφεί εκεί, τότε είναι σε θέση να κατανοήσει τη σημασία της.

Συνήθη λάθη που παρατηρούνται στα παιδιά με δυσλεξία στην ανάγνωση είναι έντονος συλλαβισμός, παραλείψεις φθόγγων, συλλαβών ή λέξεων (π.χ. Μαρία αντί Μαρίνα, κορίτσι αντί κορίτσια, τόπι αντί τοπικό), αντικαταστάσεις φθόγγων (π.χ. καλά αντί καλό, θέα αντί θεία, καλάδι αντί καλάθι), συλλαβών (π.χ. γέμισα αντί γεμίζω) ή λέξεων (φόνος αντί φάρος). Επιπλέον συχνά παρατηρούνται αντιμεταθέσεις φθόγγων ή συλλαβών (π.χ. βοφερό αντί φοβερό, ψίλουχα αντί ψίχουλα), προσθήκες φθόγγων (π.χ. παιδιά αντί παιδί, σάκος – σάκο), συλλαβών (π.χ. ζήσεις αντί ζει, μαθήματα αντί μάθημα) ή λέξης που δεν υπάρχει (π.χ. και , αλλά), παρατονισμός (π.χ. γέρος αντί γερός, τότε αντί ποτέ), δισταγμός (παγώσει – πα.....γώσει).

Γενικότερα τα παιδιά με μαθησιακές δυσκολίες στην ανάγνωση συχνά έχουν αργό ρυθμό ανάγνωσης συγκριτικά με άλλα παιδιά της ηλικίας τους, παραλείπουν, ή αγνοούν τα σημεία στίξης, επαναλαμβάνουν λέξεις ή ακόμα και ολόκληρες προτάσεις, κατατμούν τις λέξεις ή κάνουν αυθαίρετες παύσεις, κουράζονται εύκολα, διαβάζουν χωρίς ρυθμό ή χωρίς χρώμα, χάνουν την αράδα ή αδυνατούν ή αρνούνται να διαβάζουν ένα κείμενο.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΣΤΗ ΓΡΑΦΗ

Συχνά τα παιδιά με ειδικές μαθησιακές δυσκολίες (αλλά και με άλλες συνοδές διαταραχές) σχετίζονται με την κατάρτηση της φωνημικογραφημικής αντιστοιχίας. Δηλαδή, καθώς γράφουν παραλείπουν γράμματα, αντικαθιστούν κάποια συγκεκριμένα γράμματα με κάποια άλλα, αντιστρέφουν κτλ. Τόσο στην ανάγνωση όσο και στη γραφή, τα λάθη που συντηθούν να κάνουν τα παιδιά έχουν πολλές ομοιότητες, και γι' αυτό θα αναφερθούν συνοπτικά. Συχνά στα γραπτά των παιδιών συναντάμε παραλείψεις γραφημάτων ή και συλλαβών, αντικαταστάσεις και αντιμεταθέσεις γραφημάτων, προσθήκες γραφημάτων ή

συλλαβών, και παραλείψεις σημείων στίξης ή παρατονισμό. Επιπλέον συχνά δεν τηρούν τις αποστάσεις μεταξύ των λέξεων (π.χ. φίλημου, έναμήλο), καθυστερούν να γράψουν και κουράζονται σχετικά γρήγορα.

Όλες οι παραπάνω δυσκολίες στη γραφή έχουν ως αποτέλεσμα το γραπτό ενός μαθητή με μαθησιακές δυσκολίες να είναι δυσανάγνωστο. Πολλές φορές παρατηρούμε ότι καθώς γράφουν μία λέξη, την ψιθυρίζουν για να βοηθηθούν. Αυτό, μαζί με όλες τις δυσκολίες που έχουν στη γραφή, σημαίνει ότι έχουν ελλιπή φωνολογική ενημερότητα. Επιπλέον, πολλές από αυτές τις δυσκολίες τις συναντάμε και στην αντιγραφή, είτε από τον πίνακα είτε από το βιβλίο. Εδώ θα πρέπει να γίνει ο διαχωρισμός της δυσγραφίας από τα συνήθη λάθη στη γραφή που κάνουν τα παιδιά.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΣΤΗΝ ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ

Εδώ τα πράγματα είναι πιο απλά. Έχουμε τρεις κατηγορίες ορθογραφικών λαθών που μπορεί να κάνει ένα παιδί με μαθησιακές δυσκολίες.

- Θεματικά λάθη**
- **δώρο**
 - **μαχαίρι**
 - **φθινόπωρο**
 - **παίζω**

Τα θεματικά λάθη δεν υπάγονται σε γραμματικούς κανόνες και το παιδί καλείται να συγκρατήσει οπτικά μια πληθώρα λέξεων της ελληνικής γλώσσας.

- Καταληκτικά λάθη**
- **παίζω**
 - **η λίμνη**
 - **καθαρίζω**
 - **πολλοί άνθρωποι**
 - **μιλάει**

Τα καταληκτικά λάθη είναι τα λάθη της γραμματικής, αυτά δηλαδή που σχετίζονται με την επεξεργασία του γραμματικού συστήματος της ελληνικής γλώσσας. Η γλώσσα μας έχει πολλούς κανόνες, και γι' αυτό έχουμε και μεγάλη ποικιλία καταληκτικών λαθών.

Παραγωγικά/ συνθετικά λάθη

- **καθάρισμα**
- **ζωγραφιστός**
- **βελτίωση**
- **εξώφυλλο** (σύνθεση λέξης με α' συνθ. επίρρηση)
- **ξεδιψώ** (αχώριστο μόριο –ξε για σχηματισμό αντιθέτων)

Αυτού του είδους τα λάθη σχετίζονται με τη γραμματική, και όχι μόνο. Εδώ τα παιδιά καλούνται να μάθουν είτε οπτικά το πώς γράφονται αυτές οι λέξεις, είτε να γνωρίζουν καλά την προέλευσή τους, δηλαδή να έχουν καλή γνώση της ελληνικής γλώσσας.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΣΤΗ ΓΡΑΠΤΗ ΕΚΦΡΑΣΗ

Όταν λέμε γραπτή έκφραση δεν εννοούμε μόνο την ανάπτυξη ενός θέματος μιας έκθεσης, αλλά και την απλή περιγραφή μιας εικόνας (με μια πρόταση ή ίσως και περισσότερες), τη σύνταξη μιας απλής πρότασης, τη γραπτή διήγηση μιας ιστορίας ή τη γραπτή περιλήψη ενός κειμένου. Η όλη διαδικασία της παραγωγής γραπτού λόγου προϋποθέτει κάποιες

(ΣΥΝΕΧΕΙΑ)

ικανότητες και δεξιότητες (όπως είναι η οργάνωση, η φαντασία, ο σωστός χειρισμός της γλώσσας, οι δεξιότητες που πραγματώνουν τη γραφή- λαβή μολυβιού, σημεία στίξης κ.α.), δεξιότητες στις οποίες τα παιδιά με μαθησιακές δυσκολίες παρουσιάζουν εκτενείς δυσκολίες.

Πιο συγκεκριμένα, τα παιδιά με δυσλεξία στη γραπτή έκφραση παρουσιάζουν τις εξής δυσκολίες :

- **Δυσκολίες στη δομή και τη σύνταξη των προτάσεων** (δεν είναι σωστά δομημένες οι προτάσεις τους, μπορεί να απουσιάζει εντελώς το Υ ή το Ρ, δεν τηρούν τη σειρά Υ + Ρ + Α, παραλείπουν λέξεις οι οποίες είναι απαραίτητες για την κατανόηση του νοήματος της πρότασης)
- **Δυσκολίες στη σύνδεση των προτάσεων.** Πολύ συχνά παρατηρούμε παρατακτική σύνδεση των προτάσεων στα γραπτά τους, (π.χ. πήγαμε εκδρομή στο ζωολογικό κήπο, και είδαμε πολλά ζώα, και είδαμε έναν ιπποπόταμο, και περάσαμε πολύ ωραία, και μετά φάγαμε κάτι τέλεια σουβλάκια κτλ). Πολλές δυσκολίες συναντάμε στη δομή των δευτερευουσών προτάσεων, στις ονοματικές και ιδιαίτερα στις επιρρηματικές προτάσεις. Για παράδειγμα στις χρονικές προτάσεις κάνουν πολλά λάθη, όπως «όταν έφτασε στο πηγάδι για να πει νερό» ή «έπεσε σε μια λακκούβα καθώς όταν έτρεχε».
- **Περιορισμένο λεξιλόγιο.** Συχνά το λεξιλόγιο τους είναι φτωχό και παρατηρούμε πολλές επαναλήψεις λέξεων.
- **Περιορισμένες ιδέες ή λανθασμένη γραπτή απόδοση των ιδεών.** Είτε δυσκολεύονται να παράγουν ιδέες και σκέψεις σχετικές με ένα θέμα που τους δίνεται, είτε έχουν πρωτότυπες ιδέες και φαντασία αλλά αδυνατούν να τις αποδώσουν σωστά στο γραπτό τους, με αποτέλεσμα το κείμενο που παράγουν να είναι δυσνόητο.
- **Το περιεχόμενο των εκθέσεων είναι εκτός θέματος**
Πολύ συχνά το γραπτό τους δεν ανταποκρίνεται στο θέμα της έκθεσης. Δηλαδή ξεφεύγουν από το θέμα και αναλύουν λεπτομέρειες που δεν σχετίζονται με αυτό που τους ζητείται να γράψουν, ή κάποιες φορές δεν κατανοούν το θέμα και όλη η έκθεσή τους είναι εκτός

θέματος.

- **Λάθη στη γραφή και στην ορθογραφία**
- **Αδυναμίες στην αυτοδιόρθωση.** Δυσκολεύονται να διορθώσουν τα λάθη γραφής, να εντοπίσουν τα ορθογραφικά λάθη, να βάλουν τα απαραίτητα σημεία στίξης, να διορθώσουν τα μορφοσυντακτικά λάθη, να ελέγξουν κατά πόσο ανταποκρίνεται το περιεχόμενο του γραπτού τους στο θέμα της έκθεσης κ.ά.

ΜΑΘΗΣΙΑΚΕΣ ΔΥΣΚΟΛΙΕΣ ΣΤΗΝ ΑΡΙΘΜΗΤΙΚΗ

Μεγάλο ποσοστό των παιδιών με δυσλεξία παρουσιάζουν προβλήματα στην αριθμητική. Μερικές από τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν είναι οι εξής:

- + **Λανθασμένη χρήση ή γραφή αριθμητικών συμβόλων.** Αντιστρέφουν τα αριθμητικά σύμβολα δηλαδή δυσκολεύονται να τα βάλουν στη σωστή σειρά ή παρατηρούμε καθρεπτική γραφή των συμβόλων.
- + **Αδυναμία διαχωρισμού των προσήμων.** Τους ζητείται να κάνουν αφαίρεση αλλά δεν διαχωρίζουν ή δεν παρατηρούν σωστά το πρόσημο και κάνουν πρόσθεση.
- + **Δυσκολία στις νοερές πράξεις.** Δυσκολεύονται να κάνουν τις πράξεις με το μυαλό τους γι' αυτό και συχνά χρησιμοποιούν τα δάχτυλά τους ή διάφορα αντικείμενα για να διευκολυνθούν.
- + **Δυσκολία στην εκτέλεση αριθμητικών πράξεων.** Μπορεί να δυσκολεύονται να κατανοήσουν τη διαδικασία, αλλά ακόμη και αν κατανοούν τη διαδικασία, κάνουν λάθη στην αφαίρεση για παράδειγμα, γιατί ξεχνάνε τα κρατούμενα ή τα δίνουν σε λάθος θέση, ή βάζουν τα ψηφία στις κάθετες πράξεις σε λάθος θέση, ή δεν μπορούν να καταλάβουν ποιο είναι το κρατούμενο.
- + **Δυσκολία στην εκμάθηση της προπαίδειας**
- + **Δυσκολία στην επίλυση προβλημάτων.** Είτε γιατί δεν μπορούν να κατανοήσουν την εκφώνηση του προβλήματος, λόγω δυσκολίας στην ανάγνωση ή λόγω δυσκολίας στην εκτέλεση πολύπλοκων εντολών, είτε γιατί δεν μπορούν να επιλέξουν την κατάλληλη αριθμητική πράξη.

ΦΥΣΙΟΛΟΓΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ: Παιχνίδι και ελεύθερος χρόνος

Επιμέλεια: Αλεξάνδρου Στράτος, Διευθυντής Κέντρου ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ

Η μόνιμη ανησυχία και επωδός των γονέων: Να γίνει το παιδί μου «φυσιολογικό»! Τόσο αόριστο αλλά ταυτόχρονα και τόσο βασικό. Ας τροποποιήσουμε λίγο την ερώτηση: Λειτουργική ανεξαρτησία! Ας δούμε την πορεία της που θα ακολουθήσει αυτή η λειτουργική ανεξαρτησία και την εξέλιξή της από την πρώτη νηπιακή ηλικία μέχρι την μετ-εφηβεία στο **ΠΑΙΧΝΙΔΙ ΚΑΙ ΕΛΕΥΘΕΡΟ ΧΡΟΝΟ**.

Το παιχνίδι είναι η τροφή του νευρικού συστήματος από την βρεφική ηλικία μέχρι και τα γηρατειά. Είναι από τα βασικότερα συστατικά του χιτισίματος του εαυτού μας. Ας δούμε την εξέλιξη του παιχνιδιού από την βρεφική ηλικία μέχρι την ενηλικίωση όπως παρουσιάζεται στο VINELAND ADAP-

TIVE RESPONSES με πολύ απλό τρόπο:

(Πολλά παιδιά θα καταφέρουν αυτά που αναφέρονται στα ορόσημα πολύ νωρίτερα. Εδώ παρατίθενται οι ανώτερες ηλικίες που αναμένουμε να εμφανιστούν οι αντίστοιχες δεξιότητες)

- ◇ **Το βρέφος** αντιδρά όταν ο γονιός ή πάροχος φροντίδας θέλει να παίξει (για παράδειγμα, γελάει, χαμογελάει, χειροκροτεί, κτλ.). Σταδιακά δείχνει ενδιαφέρον για τον χώρο στον οποίο βρίσκεται (για παράδειγμα, κοιτάει τριγύρω, κινείται στον χώρο, αγγίζει αντικείμενα ή ανθρώπους, κτλ.) και παίζει απλά παιχνίδια αλληλεπίδρασης με τρίτους (για παράδειγμα, κούκου! τσα!, γκίλι γκίλι, κτλ.).

- ◇ Στην ηλικία περίπου των 2 ετών παίζει δίπλα σε ένα άλλο παιδί, κάνοντας όμως διαφορετικά πράγματα και γρήγορα μαθαίνει να επιλέγει να παίξει με άλλα παιδιά (για παράδειγμα, δεν μένει στην άκρη μιας ομάδας, και δεν αποφεύγει τους άλλους).
- ◇ Μέχρι την νηπιακή ηλικία συνεργάζεται στο παιχνίδι με ένα και σταδιακά και με περισσότερα παιδιά, μέχρι 5 λεπτά και στην πρώτη σχολική ηλικία συνεχίζει να παίζει με

- ◇ με κάποιο άλλο παιδί χωρίς γκρίνιες όταν φύγει ο γονέας ή πάροχος φροντίδας και μοιράζεται τα παιχνίδια και τα πράγματά του, όταν του ζητηθεί.
- ◇ Μέχρι την ηλικία των 8 ετών παίζει με άλλους με ελάχιστη επίβλεψη και χρησιμοποιεί οικιακά ή άλλα αντικείμενα για φανταστικά παιχνίδια (για παράδειγμα ένα σκαμνάκι γίνεται αυτοκίνητο, ένα κουτί γίνεται σπίτι, κτλ.).
- ◇ Στην προεφηβεία ξέρει να προστατεύει τον εαυτό του και απομακρύνεται από άλλους που προκαλούν υλικές ή σωματικές ζημιές (για παράδειγμα, όσους δαγκώνουν, πετάνε πράγματα, τραβάνε μαλλιά, κτλ.) και παίζει απλά φανταστικά παιχνίδια με άλλους (για παράδειγμα, παίζει δοκιμάζοντας ρούχα, ή κάνει ότι είναι υπερήρωας, κτλ.). Τώρα πια αναζητά άλλους για παιχνίδι ή συντροφιά (για παράδειγμα, προσκαλεί κόσμο στο σπίτι, πάει σε άλλα σπίτια, παίζει με άλλους στην παιδική χαρά, κτλ.). Γνωρίζει να παίζει παιχνίδια ή αθλήματα στα οποία πρέπει να περιμένει τη σειρά του και παίζει μη τυπικά παιχνίδια σε εξωτερικούς χώρους (για

παράδειγμα, σκοινάκι, κυνηγητό, κρυφτό, κτλ.).

- ◇ Στην εφηβεία μοιράζεται παιχνίδια και πράγματα χωρίς να του ζητηθεί. Ακολουθεί τους κανόνες παιχνιδιών (για παράδειγμα, σκυταλοδρομίες, κρεμάλα, ηλεκτρονικά παιχνίδια, κτλ) και περιμένει τη σειρά του χωρίς να του ζητηθεί. Παίζει επιτραπέζια και παιχνίδια με κάρτες και πηγαίνει σε διάφορα μέρη με τους φίλους του με επίβλεψη ενηλίκων κατά τη διάρκεια της ημέρας (πχ σε ένα εμπορικό κέντρο, στο πάρκο κτλ.).
- ◇ Στην προχωρημένη εφηβεία ζητάει άδεια πριν χρησιμοποιήσει αντικείμενα που ανήκουν σε άλλους ή χρησιμοποιούνται από τρίτους. Αποφεύγει να μπει σε μια ομάδα όταν μη λεκτικές ενδείξεις υπονοούν ότι είναι ανεπιθύμητο και επιδεικνύει ευγενή άμιλλα (δηλαδή, ακολουθεί τους κανόνες, δεν δείχνει επιθετικότητα, δίνει συγχαρητήρια στην άλλη ομάδα αν κερδίσει, δεν θυμώνει αν χάσει). Παίζει απλά παιχνίδια που απαιτούν να κρατάει σκορ (για παράδειγμα, μονό μπάσκετ κτλ.) και επίσης παίζει περισσότερα από ένα επιτραπέζια ή παιχνίδια με κάρτες, που

απαιτούν επιδεξιότητα και λήψη αποφάσεων (για παράδειγμα, Μονόπολη, χαρτιά κτλ.) και ακολουθεί τους κανόνες σε περίπλοκα παιχνίδια ή αθλήματα (για παράδειγμα, ποδόσφαιρο, βόλεϊ, κτλ.). Πηγαίνει σε διάφορα μέρη με τους φίλους του το βράδυ, με επίβλεψη ενηλίκων (για παράδειγμα, σε μια συναυλία, αθλητική δραστηριότητα, ταινία, πάρτι κτλ.) και σε διάφορα μέρη με τους φίλους του, χωρίς επίβλεψη ενηλίκων, κατά τη διάρκεια της ημέρας (πχ σε ένα εμπορικό κέντρο, στο πάρκο, κτλ.).

- ◇ Ολοκληρώνοντας την εφηβεία, μπορεί πια να σχεδιάζει ψυχαγωγικές δραστηριότητες για τις οποίες πρέπει να κανονίσει περισσότερα από δύο πράγματα (πχ μια εκδρομή στην παραλία για την οποία πρέπει να σχεδιάσει την μετακίνηση, τα τρόφιμα, τη διασκέδαση, κτλ.) και πηγαίνει σε διάφορα μέρη με τους φίλους του το βράδυ, χωρίς επίβλεψη ενηλίκων (πχ σε μια συναυλία, αθλητική δραστηριότητα, ταινία, πάρτι κτλ.).

Πάσχα και δημιουργικές δραστηριότητες

Μάντη Ειρήνη, Ψυχολόγος κέντρου Προσέγγισης

Μπορεί για τα παιδιά το Πάσχα να είναι μια γιορτή συνδυασμένη με γλυκά, παιχνίδια, και λαμπάδες, είναι

όμως στο χέρι μας να τα βοηθήσουμε να δουν και μια άλλη διάσταση των ημερών αυτών: να έρθουν σε επαφή με την παράδοση και τα ήθη μας, να ζήσουν και να καταλάβουν τις αλλαγές στην φύση και φυσικά να διασκεδάσουν και να περάσουν ξέγνοιαστα!

Το Πάσχα λοιπόν είναι η ιδανική περίοδος για να εκμεταλλευτείτε στο έπακρον την οικογενειακή ατμόσφαιρα και να διασκεδάσετε με την οικογένειά σας είτε μένοντας στην πόλη είτε πηγαίνοντας στην εξοχή!

Ενδεικτικά προτείνονται κάποιες δραστηριότητες:

Βαφή των αυγών

Η βαφή των αυγών είναι μια καλή ευκαιρία δημιουργικής οικογενειακής απασχόλησης και αυτοέκφρασης που θα μπορούσε να συνδυαστεί με φίλους ίδιας ηλικίας από τον παιδικό ή το φιλικό περιβάλλον. Μπορείτε να καλέσετε επίσης δικούς σας φίλους μαζί με τα παιδιά τους, ενώ η κάθε οικογένεια θα φέρει ό, τι υλικά διαθέτει.

«Πλάθω κουλουράκια...»

Οι μέρες είναι άμεσα συνδεδεμένες με τις μυρωδιές... Πολύ από μας θα

έχουμε ακόμα στο μυαλό μας τις μυρωδιές από τα αφράτα τσουρέκια της γιαγιάς και τα τραγανά κουλουράκια που «απαγορευόταν» να γευτούμε πριν πει ο παπάς το Χριστός Ανέστη! Δώστε λοιπόν και στα παιδιά σας την ευκαιρία να αποκτήσουν αυτές τις ωραίες μέρες συμμετέχοντας και αυτά στην προετοιμασία του πασχαλινού τραπέζιού, και φυσικά κάνοντας την αγαπημένη τους δραστηριότητα: να πλάσουν κουλουράκια!

Πασχαλινό κυνήγι θησαυρού

Για τα παιδιά, το κυνήγι του θησαυρού είναι μια από τις αγαπημένες τους δραστηριότητες! Το Πάσχα λοιπόν θα μπορούσε να μετατραπεί σε έναν αγώνα όλης της οικογένειας για να βρουν γλυκά ή άλλους σοκολατένιους θησαυρούς...

- Για τα μικρότερα παιδιά μπορείτε να χρησιμοποιήσετε νήματα διαφορετικών χρωμάτων για το καθένα. Μετά παρακινήστε τα να ακολουθήσουν ο καθένας το δικό του νήμα, ώστε στο τέλος να βρεθεί ο καθένας με ένα καλάθι όλο δικό του.

- Μπορείτε να στήσετε το κυνήγι θησαυρού και έξω, γύρω από τη γειτονιά-χωριό. Τα παιδιά μπορούν να χρησιμοποιήσουν πρόχειρους χάρτες ή πείτε τους αινίγματα ώστε να οδηγηθούν στο επόμενο αυγό ή στοιχείο.

Βόλτες και Μουσεία...

Τέλος, αν μείνετε στην πολύ μπορείτε να ενημερωθείτε για διάφορες δραστηριότητες που διοργανώνονται για παιδιά

και σίγουρα θα δώσουν μια πιο γιορτινή χροιά στις μέρες σας. Ενδεικτικά:

- Στον «Ελληνικό Κόσμο» (Πειραιώς 254), τη Μεγάλη Εβδομάδα θα πραγματοποιηθεί ένα εκπαιδευτικό πρόγραμμα, **«Κάθε Πάσχα, μια ευχή»**

- Στο Κέντρο Λαϊκής Τέχνης και Παράδοσης του Δήμου Αθηναίων (Χατζημιχάλη 6, Πλάκα) από 14 Απριλίου έως 31 Μαΐου 2011, γίνεται έκθεση με θέμα: **«Διακοσμημένα αυγά από όλο τον Κόσμο»**

- Στο Εθνικό Αρχαιολογικό Μουσείο δημιουργήθηκε το πρόγραμμα με τίτλο **«Μύθος και Νόμισμα»**. Το πρόγραμμα διεξάγεται από τις 11:00 π.μ. έως τις 13:00 μ.μ., στις 19,20, 27, 28 & 29 Απριλίου 2011, δωρεάν

- Στο Μουσείο Κοσμήματος Ηλία Λαλασούνη θα πραγματοποιηθεί την Μ. Τετάρτη εργαστήριο κατασκευής λαμπάδας με τίτλο, **«Λαμπάδες σαν κοσμήματα ...με χρώματα κι αρώματα!»**.

- Στο Σχολείο Παιχνιδιού (Λεπενιώτου 8, Ψυρρή) θα πραγματοποιηθούν Πασχαλινά Εργαστήρια που αφορούν σε θέματα της λαϊκής παράδοσης.

Για περισσότερες πληροφορίες:

www.athina984.gr (Πάσχα στην Αθήνα)

Η ΣΤΗΛΗ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

Η ΣΤΡΟΥΜΦΟΠΑΡΕΑ ΓΙΟΡΤΑΖΕΙ ΤΟ ΠΑΣΧΑ!

Χρωμάτισε το πασχαλινό στρουμφάκι και φτιάξε την δική σου αστεία και πρωτότυπη κάρτα!

Καλό Πάσχα!

Καλή _____

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑ: Βρες τις κρυμμένες λέξεις

The crossword puzzle grid is as follows:

			Κ						
			Π						
			Α						

Surrounding icons include a bell, a rabbit, a bow, an egg, and two children (one with a 'B' on their shirt).

Η ΣΤΗΛΗ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

ΜΙΚΡΟΙ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΙ...

ΤΟ ΠΑΣΧΑ

Το Πάσχα φέτος πέφτει 24 Απριλίου. Από την Μεγάλη Πέμπτη αρχίζουμε τις προετοιμασίες. Τη Μεγάλη Πέμπτη βάφουμε τα αυγά. Μετά το βράδυ πηγαίνουμε στην εκκλησία που σταυρώνουν το Χριστό μας. Τη Μεγάλη Παρασκευή γίνεται ο γύρος της εκκλησίας, ο Επιτάφιος. Το Μεγάλο Σάββατο γίνεται η Ανάσταση που πηγαίνουμε με τις λαμπάδες μας και παίρνουμε το Άγιο φως. Τότε, το Μεγάλο Σάββατο τελειώνει η νηστεία. Μάλιστα τη Μεγάλη Κυριακή σουβλίζουμε το αρνί. Το Πάσχα αρέσει στα παιδιά για όλες αυτές τις προετοιμασίες και συγκεκριμένα όταν σουβλίζουμε τα αρνιά.

Δημήτρης, 9 ετών

ΤΙ ΚΑΝΟΥΜΕ ΤΟ ΠΑΣΧΑ;

Νίκος, 6,5 ετών

Συνήθως το Πάσχα βάφουμε τα αυγά κόκκινα, πάμε στην εκκλησία. Τσουγκρίζουμε τα αυγά το Πάσχα και ανάβουμε τη λαμπάδα.

Νίκος Κ., 6,5 ετών

Τα παιδιά παίρνουν λαμπάδα, φανάρι και σοκολατένιο αυγό. Το Πάσχα τρώμε κόκκινα αυγά, κοκορέτσι και αρνί.

Το βράδυ της Ανάστασης παίρνουμε την λαμπάδα ή τα φαναράκια μας και πηγαίνουμε στην εκκλησία. Μετά τις 12:00 λέμε «Χριστός Ανέστη» και παίρνουμε το άγιο φως.

Φένια, 9 ετών

Φέτος το Πάσχα θα πάω στην εκκλησία και θα βάψω τα αυγά. Η νονά θα μου φέρει τα δώρα μου και την λαμπάδα. Το βράδυ της Ανάστασης θα τσουγκρίσουμε τα αυγά. Καλή Ανάσταση!

Κατερίνα, 7 ετών

Θέλω να πάρω λαμπάδα με την μαμά. Θα ήθελα να έπαιζα υπολογιστή μόνος μου, να πήγαινα βόλτες στην Βάρκιζα με τον μπαμπά. Θα ήθελα να πάρω τη

λαμπάδα, να την ανάψω και να ακούω τα πυροτεχνήματα.

Νίκος Α., 11 ετών

ΠΟΥ ΘΑ ΠΑΩ ΦΕΤΟΣ ΤΟ ΠΑΣΧΑ;

Θα πάω στις Σπέτσες με την οικογένειά μου. Εκεί θα πάω στα μαγαζιά, θα τσουγκρίσω ένα πέτρινο αυγό για να τους νικήσω όλους και θα φάω αρνί. Στις Σπέτσες δεν έχει αυτοκίνητα. Γι'αυτό παίρνουμε άμαξα αν θέλουμε να πάμε μακριά. Θα ήθελα να περάσω πολύ ωραία και να διασκεδάσω.

Μάρκος 8,5 ετών

Θα πάω στη Μάνη με τον μπαμπά, την μαμά και τον Στέλιο. Θα μείνουμε στο σπίτι μας στο Ψίο. Εκεί θα παίξουμε, θα κάνουμε ποδήλατο και θα πάμε στην εκκλησία.

Παναγιώτης, 6,5 ετών

Την μεγάλη εβδομάδα θα πάω στην Κρήτη. Εκεί θα ψήσουμε το αρνί, θα δω τον παππού και την γιαγιά, θα βάψουμε τα αυγά και θα πάμε στην εκκλησία. Την Κυριακή θα πάμε να δούμε τον Ιούδα που τον κάνει. Θα μείνω 25 μέρες και θα είμαι ευχαριστημένος!

Βασίλης, 7,5 ετών

Εγώ κάθε Πάσχα πάω στη Λήμνο επειδή κλείνουν τα σχολεία. Η γιαγιά βάφει τα αυγά κόκκινα όπου μετά τα τσουγκρίζουμε. Το Μεγάλο Σάββατο πηγαίνουμε στην εκκλησία και ο παπάς μας ανάβει την λαμπάδα μας. Πετάμε βαρελότα. Σουβλίζουμε το αρνί που μετά τρώμε και το κοκορέτσι. Φτιάχνουμε κουλουράκια κ.α. Την Μεγάλη Παρασκευή πάμε στον επιτάφιο. Νιώθω χαρούμενος και αυτυχημένος που θα πάω στη Λήμνο το Πάσχα και θα παίξω με τους φίλους μου.

Δημήτρης Ρ., 10 ετών

Η ΣΤΗΛΗ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

ΜΙΚΡΟΙ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΙ....

Πάσχα στο χωριό

Το Πάσχα στο χωριό είναι διαφορετικό απ'την πόλη γιατί στο χωριό μπορείς να βγεις έξω και να παίξεις με τους φίλους σου. Ενώ στην πόλη δεν μπορείς να βγεις έξω να παίξεις γιατί οι φίλοι σου μένουν μακριά ο ένας από τον άλλο. Επίσης μερικοί μένουν μακριά από την εκκλησία και έτσι δεν μπορούν να πάνε.

Εγώ στο χωριό μου που είναι το Ναύπλιο κάθε φορά που πάω παίζω με τους φίλους μου και βοηθάω τον θείο μου σε διάφορες δουλειές. Την Ανάσταση σκοπεύω να πετάξω βεγγαλικά.
ΕΥΧΟΜΑΙ ΚΑΛΟ ΠΑΣΧΑ ΣΕ ΟΛΟΥΣ!

Χριστόφορος, 10 ετών

Τί μου αρέσει και τί δεν μου αρέσει το Πάσχα;

Το Πάσχα μου αρέσει το τσούγκρισμα των αυγών και το αρνί. Το Πάσχα δεν μου αρέσουν τα Βαρελότα και το τσουρέκι. Εύχομαι το αυγό μου να είναι το πιο γερό!

Αντώνης, 9 ετών

Το Πάσχα και τα συναισθήματά μου

Αυτό που με κάνει να νιώθω χαρούμενο είναι το σούβλισμα του αρνιού. Αυτό που με φοβίζει είναι οι φωτοβολίδες και δεν θέλω να πάω στην Ανάσταση.

Χρήστος, 10 ετών

Τι να κάνετε την Ανάσταση για να μην φοβηθείτε τα βεγγαλικά.

Μπορείτε να πείτε στον μπαμπά σας ή στη μαμά σας ότι φοβάστε. Μπορείτε να προστατευτείτε στην εκκλησία γιατί θα έχει λιγότερο θόρυβο από τα δυναμιτάκια. Αν δεν μπορείτε τον πολύ θόρυβο μπορείτε να

κλείσετε για λίγο τα αυτιά σας. Σκεφτείτε για να μην φοβάστε ότι τα βεγγαλικά δεν είναι επικίνδυνα αν είστε μακριά.

Στέλιος, 11 ετών

Συνταγή Αυγών-βάψιμο

Για να βάψεις τα αυγά σου το Πάσχα πρέπει πρώτα να πάρεις μιαμπογιά από το Super Market. Ύστερα να γεμίσεις την κατσαρόλα με νερό, ύστερα να βάλεις μέσα τα αυγά και να ρίξεις τηνμπογιά. Μετά φόρεσε γάντια, βγάλε τα αυγά

Λευτέρης, 11 ετών

και καλή όρεξη!

Λευτέρης 11 ετών

Τι είναι εκκλησία

Η εκκλησία δεν είναι απλώς ένα κτίριο αλλά είναι ο οίκος του Θεού. Εκεί όλοι οι πιστοί προσευχόμαστε για εμάς και για τους άλλους. Η εκκλησία μας βοηθάει να μην ξεχνάμε την πίστη μας και να παραμένουμε κοντά στον Θεό και το Χριστό. Δεν πάμε στην εκκλησία για να δούμε τι ρούχο φοράει ο ένας κι ο άλλος ούτε και για να σχολιάσουμε συμπεριφορές. Ο καθένας κοιτάει τον εαυτό του. Προσεύχεται και ο Θεός τον ακούει.

Μαρία 11 ετών

ΓΙΑ ΤΟ ΠΑΣΧΑ-ΛΑΜΠΑΔΑ

Battle force 5, hot wheels, η λαμπάδα είχε το saber και το vercuilert, μαζί DVD με το πρώτο επεισόδιο και τις συλλεκτικές κάρτες, τα οχτώ οχήματα και το μόμπι. Ο σκοπός του παιχνιδιού είναι να περνάω καλά.

Γιώργος, 12 ΕΤΩΝ

Η ΣΤΗΛΗ ΤΟΥ ΠΑΙΔΙΟΥ

ΟΙ ΜΙΚΡΟΙ Κ' ΕΦΗΒΟΙ ΔΗΜΟΣΙΟΓΡΑΦΟΙ....

Μια τριήμερη εκδρομή

Θα σας περιγράψω τα όμορφα γεγονότα που θα περάσετε στο μέλλον όσον αφορά μια τριήμερη εκδρομή.

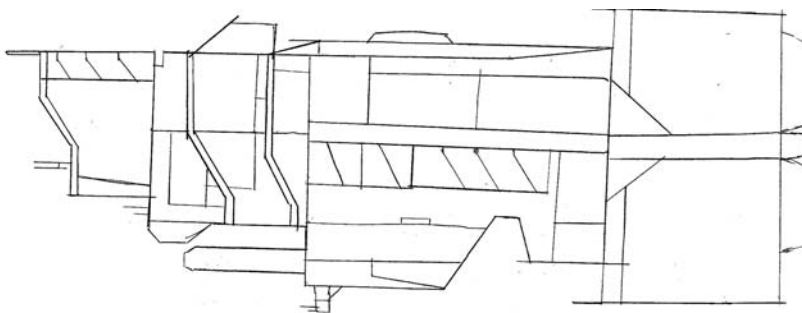
Μια τέτοια εκδρομή δεν αξίζει κανείς να την χάσει. Εκτός από τις τρεις ημέρες μακριά από το σχολείο, θα είσαι με τους φίλους σου, θα κάνετε πλάκες, θα μιλάτε, θα βρίζετε αστειευτικά, θα περνάτε πολλές ώρες μαζί και θα μοιράζεστε το ίδιο πρόγραμμα. Θα είστε μακριά από την ρουτίνα της καθημερινότητας και θα μπορέσετε να διασκεδάσετε όσο χρόνο μπορείτε. Φυσικά θα υπάρχουν και οι καθηγητές, οι οποίοι θα σας επιβλέπουν, αλλά το σημαντικό είναι ότι θα είστε μαζί, σαν μια παρέα.

Γιώργος, 11 ετών

HALO 2

Αυτό το διαστημόπλοιο ζυγίζει πολλούς τόνους και η ειδικότητά του είναι να ανεβαίνει στο διάστημα και να σκοτώνει τους εξωγήινους. Ονομάζεται Marathon Crusier πηγαίνει με απίστευτη ταχύτητα και προορισμός του είναι όλοι οι πλανήτες ώστε να προστατεύσει τη γη από τους εξωγήινους. Μου αρέσει γιατί είναι μεγάλο, τρομακτικό και αλλόκοτο. Έχει πολλά πολυβόλα λέιζερ και ωραία μουσική όταν το παίζω. Ονομάζεται Halo 2.

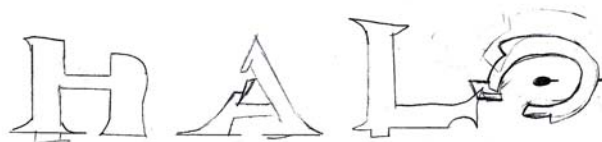
Νίκος 13 ετών

ΔΙΚΑΙΟ ΚΑΙ ΑΔΙΚΟ

Στο άρθρο αυτό θα ήθελα να μιλήσω για το δίκαιο και το άδικο. Δίκαιο είναι το δικαίωμα του κάθε ανθρώπου να μιλά όταν πρέπει και θέλει να πει κάτι για να υπερασπιστεί τον εαυτό του. Δεν πρέπει να στερούμε από κανέναν το δικαίωμα να βοηθήσει τον εαυτό του όταν δικάζεται. Και ο χειρότερος άνθρωπος του κόσμου έχει το δικαίωμα να υπερασπιστεί τον εαυτό του, ένας άνθρωπος που κατηγορείται πρέπει να μιλήσει εναντίον της αδικίας, για να διορθώσει λάθη άλλων, χωρίς να διακόπτεται. Όταν γίνεται κάτι πρέπει να ξέρεις ποιον να κατηγορείς και να μη σκορπάς κατηγορίες με ενόχους και αθώους και άμα το κάνεις τότε άσ' τους να μιλήσουν για τον εαυτό τους ή ρώτα κάποιον που είδε τι έγινε. Μια λάθος απόφαση μπορεί να σου στοιχίσει τα πάντα. Θυμήσου, όλοι, παντού, πάντα έχουν δικαίωμα στη δίκη.

Διονύσης, 14,5 ετών

Νίκος, 13 ετών

ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΙΣ ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΩΝ:

- ♦ Φωτομάρα 32 Ν. Κόσμος Αθήνα.
Τηλ: 210-9238217 210-9220993
- ♦ Σπινθάρου 65 Ν. Κόσμος Αθήνα.
Τηλ: 210-9013463
- ♦ Δεληγιάννη 2 Άλιμος. Τηλ: 210-9965203

E-mail: info@proseggisi.gr

Site: WWW.PROSEGGISI.GR

ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΗ ΟΜΑΔΑ:

Αλεξάνδρου Στράτος
Βουρλιόγκα Βασιλική
Κοκμοτός Παναγιώτης
Μαρτίνης Γιάννης
Σαμοίλης Γιώργος
Επιμέλεια: Μάντη Ειρήνη

ΣΕ ΑΥΤΟ ΤΟ ΤΕΥΧΟΣ ΣΥΝΕΡΓΑΣΤΗΚΑΝ:

Αλεξάνδρου Στράτος	Στέλιος, 11 ετών
Ντέμη Φωτιάδου	Βασίλης, 7,5 ετών
Ειρήνη Μάντη	Δημήτρης, 10 ετών
Σωτήρης, 17 ετών	Χριστόφορος, 10 ετών
Δημήτρης, 9 ετών	Αντώνης 9 ετών
Νίκος, 6,5 ετών	Χρήστος, 10 ετών
Φένια, 9 ετών	Λευτέρης, 11 ετών
Κατερίνα, 7 ετών	Μαρία, 11 ετών
Νίκος, 11ετών	Γιώργος, 12 ετών
Μάρκος, 8,5 ετών	Γιώργος, 11 ετών
Παναγιώτης, 6,5	Νίκος, 13 ετών
Διονύσης, 14,5 ετών	